



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.019.05.2018
P/18/060

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/060 – Zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Antoni Radzięta, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/159/2018 z dnia 6 września 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Tatrzański Park Narodowy w Zakopanem, Kuźnice 1, 34-500 Zakopane (TPN, Pracodawca lub Park)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Szymon Ziobrowski, Dyrektor TPN (dowód: akta kontroli str. 3)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

W latach 2016-2018 (I półrocze) TPN nie podejmował aktywnych działań mających na celu pozyskanie do pracy osób niepełnosprawnych, poza upublicznianiem w BIP prowadzonych naborów na wolne stanowiska pracy.

W Parku nie zainicjowano współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, nie nawiązano współpracy z uczelniami w celu upowszechnienia wiedzy o możliwości zatrudnienia w Urzędzie, odbycia praktyk bądź stażu przez studentów niepełnosprawnych. Informacje o wolnych stanowiskach pracy nie były zamieszczane na stronach internetowych dedykowanych niepełnosprawnym, a zatrudniając nowych pracowników nie korzystano z możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych za pośrednictwem Urzędu Pracy, w tym w ramach prowadzonych staży i praktyk. W rezultacie wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Parku wynosił na koniec czerwca 2018 r. zaledwie 0,8%.

Wymogi dostępności do potrzeb osób niepełnosprawnych nie były spełnione w pełnym zakresie w żadnym z trzech obiektów TPN, poddanych oględzinom, co mogło ograniczać swobodne korzystanie z dźwigów osobowych, pochylni oraz pomieszczeń sanitarno-higienicznych przez osoby niepełnosprawne.

W Parku, poza dwoma przypadkami, prawidłowo i terminowo dokonywano wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

W TPN respektowano prawa pracowników niepełnosprawnych odnoszące się do czasu pracy, urlopów, przerw w pracy i płatnego zwolnienia od pracy. Jednak w Regulaminie Pracy nie określono obowiązujących norm dobowych i tygodniowych czasu pracy osób niepełnosprawnych. Ponadto wypłacono ekwiwalent za niewykorzystany urlop w kwocie zawyżonej o 5,4 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

1.1. W TPN na koniec roku 2016 zatrudniano jedną osobę niepełnosprawną, a na koniec roku 2017 dwie, co stanowiło odpowiednio 0,8% i 1,6% w odniesieniu do liczby osób zatrudnionych ogółem w przeliczeniu na pełny etat (124,8 i 127,5 osób). W 2018 r., na koniec miesiąca stycznia i lutego zatrudniano dwie osoby niepełnosprawne, tj. 1,6% w odniesieniu do liczby osób zatrudnionych ogółem, w przeliczeniu na pełny etat (126,25

¹ Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r., a także działania wcześniejsze, o ile miały wpływ na zagadnienia objęte kontrolą.

i 128,25), a na koniec miesiąca marca, kwietnia, maja i czerwca zatrudniano jedną osobę, tj. odpowiednio: 0,8%, 0,8%, 0,7%, i 0,8% w odniesieniu do liczby osób zatrudnionych ogółem, w przeliczeniu na pełny etat (127,25, 129,25, 133,25 i 131,25).

W ww. okresie nie było przypadku zwolnienia z pracy osoby niepełnosprawnej.

(dowód: akta kontroli str. 4)

W okresie objętym kontrolą w TPN nastąpiły zmiany w stanie i formie zatrudnienia osób niepełnosprawnych².

W TPN nie zatrudniano osób zaliczonych do: znacznego stopnia niepełnosprawności lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych.

(dowód: akta kontroli str. 5)

1.2. W okresie objętym kontrolą w TPN nie podejmowano działań w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz stworzenia im równego dostępu do możliwości uzyskania pracy w Parku, w szczególności:

- a) nie prowadzono działań informacyjnych, upowszechniających wiedzę na temat możliwości ubiegania się o pracę przez osoby niepełnosprawne,
- b) nie korzystano z pośrednictwa właściwego urzędu pracy,
- c) nie współpracowano z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz z uczelniami, w celu upowszechnienia wiedzy wśród studentów o możliwości zatrudnienia w jednostce oraz oferowania studentom niepełnosprawnym możliwości odbycia praktyk,
- d) nie organizowano staży pracowniczych.

(dowód: akta kontroli str. 25-31, 66-146, 270-274)

1.3. W okresie objętym kontrolą w TPN za sprawy kadrowe odpowiadała osoba, której nie przypisano zadań związanych z rekrutacją osób do pracy, poza *przygotowywaniem do decyzji Dyrektora Parku całokształtu materiałów dotyczących przyjmowania pracowników*. Dyrektor TPN wyjaśnił, że za rekrutację byli odpowiedzialni: Dyrektor TPN (nabór na głównego księgowego), zastępca Dyrektora TPN (nabór do pracy w terenie oraz do Straży Parku), główny specjalista – kierownik (nabór do Zespołu Zamówień Publicznych), specjalista – kierownik (nabór do Centrum Edukacji Przyrodniczej). W regulaminie organizacyjnym i w zakresach czynności ww. zastępcy Dyrektora oraz kierowników, a także w innych przepisach wewnętrznych nie określono zadań związanych z rekrutacją osób do pracy w TPN.

Osoby odpowiedzialne za rekrutację nie uczestniczyły w szkoleniach dotyczących problematyki zatrudnienia osób niepełnosprawnych³. W trakcie kontroli NIK Dyrektor TPN, skierował osobę odpowiedzialną za sprawy kadrowe na jednodniowy kurs *Zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Rozliczenia z PFRON*, który odbył się 21 października 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 25, 26, 29, 30, 184-203, 270, 274, 542, 543-562)

1.4. Dyrektor TPN wyjaśnił, że pracownicy byli i są informowani o obowiązku dostarczenia stosownego orzeczenia w przypadku stwierdzenia u nich niepełnosprawności. Do wyjaśnienia Dyrektor TPN załączył pismo⁴ oraz oświadczenia, złożone podczas kontroli NIK przez sześciu pracowników TPN⁵.

(dowód: akta kontroli str. 10, 25, 26, 29, 151-161)

² Fragment wystąpienia pokontrolnego usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.).

³ Osoba odpowiedzialna za sprawy kadrowe uczestniczyła w jednodniowych szkoleniach: *Prawo pracy 2016 – wybrane zagadnienia* (12 września 2016 r.), *Czas pracy i prowadzenie dokumentacji pracowniczej w świetle najnowszych zmian i wykładni* (10 kwietnia 2017 r.) i w jednodniowym kursie *Zrozumieć ZUS, zrozumieć prawo pracy* (30 sierpnia 2016 r.).

⁴ Pismo (e-mail) z 14 września 2018 r., skierowane do dwóch pracowników z opisem postępowania przy staraniu się o uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

⁵ Fragment wystąpienia pokontrolnego usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.).

1.5. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r. TPN z tytułu nieuzyskania wymaganego wskaźnika osób niepełnosprawnych wpłacił na rzecz PFRON opłaty w kwocie 308.883 zł, z tego 112.630 zł w 2016 r., 131.392 zł w 2017 r. i 64.861 zł.

(dowód: akta kontroli str. 162-165)

1.6. W zakresie rzetelności naliczania wysokości składek na PFRON kontrolą objęto deklaracje miesięcznych wpłat na PFRON za wrzesień, październik, listopad, grudzień 2016 r. i 2017 r. oraz za styczeń, luty, marzec, kwiecień i maj 2018 r. TPN rzetelnie i terminowo wywiązywał się z obowiązku składania deklaracji miesięcznych wpłat oraz wysokości ich naliczania, zgodnie z postanowieniami art. 21 ust. 1 oraz art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁶, poza deklaracją i wpłatą za miesiąc luty i marzec 2018 r.

W deklaracji za miesiąc luty 2018 r. (z dnia 1 marca 2018 r.) określono wpłatę należną w wysokości 9.644 zł. Pracownik odpowiedzialny w TPN za sporządzenie tej deklaracji dokonał korekty (bez wezwania przez PFRON), w dniu 3 kwietnia 2018 r., określając wpłatę należną w wysokości prawidłowej, tj. 9.852 zł. W dniu sporządzenia korekty TPN dokonał przelewu dla PFRON kwoty 208 zł, stanowiącej różnicę ww. należności.

Opis dotyczący deklaracji za marzec 2018 r. został zamieszczony także w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 162-183, 488-491)

1.7. W okresie objętym kontrolą TPN nie korzystał z możliwości obniżenia wpłat na PFRON, określonej w art. 22 ustawy o rehabilitacji. Dyrektor TPN wyjaśnił, że nie skorzystano z możliwości obniżenia wpłat na PFRON, gdyż TPN nie zawierał umów na usługi z firmami obcymi które zatrudniają osoby niepełnosprawne. Przetarg na dozór mienia wygrywa firma która nie zatrudnia osób niepełnosprawnych. Podczas przetargów na usługi remontowe nie starają się o pracę firmy zatrudniające osoby niepełnosprawne, ponieważ zdają sobie sprawę z jakimi trudnościami należy się zmierzyć podczas tych prac. Z tych też powodów – jak wyjaśnił Dyrektor TPN – nie było podstawy do zmniejszania wpłaty na PFRON.

(dowód: akta kontroli str. 5-11, 593-595)

1.8. Dyrektor TPN nie określił zasad i trybu naboru do pracy w tej jednostce. Dyrektor TPN wyjaśnił, że *zasady naboru do pracy określają przepisy ogólne, np. Kodeks Pracy; TPN stosuje zasady ogólnie obowiązujące i nie było potrzeby tworzenia w regulaminie odrębnych zasad i trybu naboru do pracy w TPN. Tak samo traktujemy pracowników w pełni sprawnych jak i niepełnosprawnych. W Regulaminie Pracy TPN⁷ określono, że pracodawca ma obowiązek przeciwdziałać dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu m.in. na niepełnosprawność.*

(dowód: akta kontroli str. 25, 26, 29, 184-203)

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono siedem naborów do pracy na cztery stanowiska. Do naboru zgłosiło się łącznie 43 kandydatów, czterech z nich przyjęto do pracy, w grupie tej nie było osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności (w trzech naborach na stanowisko specjalisty ds. kadr nie wyłoniono pracownika). Ogłoszenia o naborze na ww. stanowiska publikowano w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie www.pracuj.pl/praca/specjalista-ds-kadr-nowy-targ-okolice, w tym jedno ogłoszenie (z dnia 8 grudnia 2018 r.) nie zamieszczono w BIP, lecz na stronie <http://tpn.pl/nowości/szukamy-pracownika>⁸. W ogłoszeniach o naborze nie ujęto informacji odnoszących się do osób niepełnosprawnych. Do żadnego ogłoszonego naboru nie zgłosili się kandydaci będący osobami niepełnosprawnymi.

(dowód: akta kontroli str. 5, 204, 278, 280, 281, 284- 293)

Dyrektor TPN wyjaśnił, że jedno z ogłoszeń (na stanowisko specjalisty ds. kadr) nie zostało zamieszczone w BIP lecz na Facebooku w celu dotarcia do społeczności lokalnej. Osoby z poza Zakopanego po otrzymaniu informacji telefonicznej o wysokości zarobków w TPN nie zgłosiły się na rozmowę w wyznaczonym terminie.

(dowód: akta kontroli str. 278, 281)

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 511 ze zm., dalej *ustawa o rehabilitacji*.

⁷ Załącznik do zarządzenia Dyrektora TPN nr 11/2011 z dnia 31 maja 2011 r.

⁸ Dwa poprzednie nabory na stanowisko specjalisty ds. kadr (ogłoszenie z dnia 22 stycznia 2016 r. i 11 sierpnia 2017 r.) nie wyłoniły pracownika

1.9. W okresie objętym kontrolą TPN nie korzystał ze środków programu PFRON *Stabilne zatrudnienie – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej*, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor, TPN nie kwalifikował się do tego Programu.

(dowód: akta kontroli str. 303, 305)

1.10. W okresie objętym kontrolą TPN ponosił wydatki w zakresie adaptacji pomieszczeń dla potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach zadania pn. *Modernizacja Centrum Edukacji Przyrodniczej TPN*. Wydatki te dotyczyły budowy: platformy – windy umożliwiającej dostęp do sali edukacyjnej, podjazdu w sali ekspozycyjnej oraz toalety. Wydatki te ponoszono w ramach zawartej umowy o roboty budowlane, za wynagrodzeniem ryczałtowym w wysokości brutto 4.376,3 tys. zł, w tym koszt wybudowania windy wyniósł 107 tys. zł. Koszt robót budowlanych związanych z zastąpieniem schodów pochylniami i wybudowaniem toalety nie został określony – mieścił się w kwocie ryczałtowej zadania.

(dowód: akta kontroli str. 303, 305, 310-313, 612-613)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności TPN w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na błędnym sporządzeniu deklaracji za marzec 2018 r.

W deklaracji za miesiąc marzec 2018 r. określono błędnie zatrudnienie ogółem w przeliczeniu na pełny etat (127,25 osoby, zamiast 127,02 osoby) oraz zatrudnienie osób niepełnosprawnych (2,0 osoby, zamiast 1,77 osób – jedna osoba niepełnosprawna w TPN pracowała do dnia 23 marca 2018 r., a nie do końca miesiąca). W dniu 25 października 2018 r. w trakcie kontroli NIK pracownik dokonał korekty deklaracji, co skutkowało zwiększeniem należności wpłaty na PFRON o 397 zł⁹. W wyjaśnieniu do korekty, przesłanym do PFRON, pracownik wskazał, że dokonuje korekty deklaracji, gdyż poprzednią sporządził błędnie.

(dowód: akta kontroli str. 5, 178-181, 490, 491, 563)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że TPN nie podejmował z własnej inicjatywy dodatkowych działań zmierzających do zatrudniania osób niepełnosprawnych, przez co wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych pozostawał na bardzo niskim poziomie (0,8% na koniec czerwca 2018 r.). W szczególności nie zainicjowano współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, nie nawiązano współpracy z uczelniami w celu upowszechnienia wiedzy o możliwości zatrudnienia w Parku, odbycia praktyk bądź stażu przez studentów niepełnosprawnych. Informacje o wolnych stanowiskach pracy nie były zamieszczane na stronach internetowych dedykowanych niepełnosprawnym. W efekcie, w omawianym okresie, nie zatrudniono żadnej osoby niepełnosprawnej.

(dowód: akta kontroli str. 25-31, 66-146, 204, 270-274)

Dyrektor Parku wyjaśnił, że głównym czynnikiem ograniczającym możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych, jest specyfika TPN. W przypadku TPN wszystkie osoby zatrudnione codziennie lub dorywczo wykonują prace:

- w terenie leśnym oraz wysokogórskim o dużej deniwelacji poza drogami i szlakami, poruszając się w terenie wysokogórskim – przepaścistym, gdzie istnieje ryzyko upadku na niższy poziom (większość osób wykonuje prace na wysokości powyżej 3 m), niebezpieczeństwo zejścia lawin w okresie zimowym oraz niebezpieczeństwo pogryzienia przez dziko żyjące zwierzęta;
- na otwartej przestrzeni, w narażeniu na czynniki atmosferyczne (silny wiatr, burze, ulewny deszcz, mgła);
- w zależności od pory roku w mikroklimacie gorącym (wysokie temperatury dodatnie latem) lub zimnym (niskie temperatury ujemne zimą).

Wobec występujących ww. zagrożeń wykonywana praca jest trudna i odpowiedzialna, wymagająca od pracowników określonych predyspozycji zdrowotnych, które są rzeczywistym i decydującym wymaganiem stawianym pracownikowi w procesie zatrudnienia. W TPN wymagana jest pełna dyspozycyjność pracowników, o czym świadczy stosowanie równoważnego czasu pracy, dotyczy to między innymi pracowników terenowych, biurowo-terenowych oraz biurowych (praca do 12 godzin, praca w soboty i niedziele oraz dni wolne od pracy w miarę potrzeby). Osoby niepełnosprawne objęte szczególną ochroną prawną mogą pracować tylko do 8 godzin w ciągu zmiany roboczej.

(dowód: akta kontroli str. 25, 27, 28)

⁹ Wpłaty tej kwoty dokonano w dniu 25 października 2018 r.

NIK zwraca uwagę, że w okresie objętym kontrolą w TPN zatrudniano osoby z orzeczonym stopniem niepełności na trzech różnych stanowiskach. Zapisy w zakresach obowiązków wybranych stanowisk nie wykluczały zatrudnienia osób niepełnosprawnych np. o lekkim stopniu niepełności¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 25, 26, 29, 397-408)

Działania TPN prowadzone w ostatnich trzech latach nie doprowadziły do zwiększenia stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Upowszechniając prowadzone nabory na wolne stanowiska pracy w BIP, zaniechano podejmowania inicjatyw na rzecz współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, uczelniami i urzędem pracy, w tym upowszechniających informacje o możliwości ubiegania się o pracę, staż lub praktykę w TPN (również przez studentów niepełnosprawnych). W efekcie wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Parku wynosił na koniec czerwca 2018 r. zaledwie 0,8%. Poza dwoma przypadkami, TPN wnosił wpłaty na PFRON w odpowiedniej wysokości i terminowo.

2. Przestrzeganie praw pracowników osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Z równoległe przeprowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie¹¹, w porozumieniu z NIK, kontroli przestrzegania przez pracodawców przepisów w zakresie uprawnień osób niepełnosprawnych oraz spełniania warunków dotyczących przystosowania stanowisk pracy do potrzeb tych osób wynika, że:

- czas pracy pracowników niepełnosprawnych, zatrudnionych w TPN był zgodny z określonym w art. 15 ust. 1-3 ustawy o rehabilitacji; osoba niepełnosprawna nie była zatrudniona w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej; pracowała ona od poniedziałku do piątku, w obowiązującym wymiarze dobowym i tygodniowym, dostosowanym do stopnia niepełności; czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do umiarkowanego stopnia niepełności nie przekraczał 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo;
- przy organizacji czasu pracy był przestrzegany obowiązek zapewnienia odpoczynków dobowych i tygodniowych; zgodnie z postanowieniami art. 17 ustawy o rehabilitacji pracownik korzystał z dodatkowych 15 minut przerw na gimnastykę i wypoczynek;
- w planach urlopów pracownikom zaliczonym do umiarkowanego stopnia niepełności uwzględniono dodatkowe 10-dniowe urlopy wypoczynkowe, należne na podstawie art. 19 ustawy o rehabilitacji; pracownik korzystał z prawa do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym;
- pomieszczenie, w którym zorganizowano stanowisko pracy dla osoby zaliczonej do umiarkowanego stopnia niepełności, spełniało wymagania w zakresie wysokości oraz normatywnej powierzchni przypadającej na jednego zatrudnionego pracownika; zapewniono oświetlenie dzienne, wentylację i ogrzewania; budynek,

¹⁰ Kontrolą objęto zakresy czynności dziewięciu pracowników. W zakresach tych zapisy odnoszące się do pracy poza biurem (budynkiem) były następujące:

- w zakresie starszego referenta, zatrudnionego w obsłudze Punkcie Informacji Turystycznej – pkt 11 *Po ustaleniu z przełożonym dokonuje wyjść w teren w celu pozyskania informacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania PIT,*
- w zakresie czynności specjalisty w Zespole Komunikacji i Wydawnictw – część C, pkt. 4 *Uczestniczenie i prowadzenie sprzedaży na targach, festiwalach, spotkaniach itp., których profil odpowiada działalności wydawniczej TPN i podejmowaniu innych czynności realizujących cel umowy,*
- w zakresie czynności st. specjalisty ds. zaopatrzenia – część c pkt 2 *W miarę potrzeb czynnie uczestniczy w testach jakościowych zamawianych przedmiotów,*
- w zakresie czynności st. referenta ds. udostępniania ekspozycji muzealnej, zatrudnionego w Zespole ds. Bazy Edukacyjnej – część C pkt 10 *Na polecenie przełożonych bierze udział w zajęciach dydaktycznych prowadzonych przez Centrum Edukacji Przyrodniczej,*
- w zakresie czynności specjalisty w Zespole Komunikacji i Wydawnictw – część C, pkt. 3 *Uczestniczenie w targach, festiwalach, spotkaniach, itp., których profil odpowiada działalności edukacyjno-informacyjnej TPN,*
- w zakresie czynności starszej księgowej – część D, pkt 13 *Przeprowadzanie kontroli terenowych w zakresie sprzedaży biletów wstępu do TPN,*
- w zakresie czynności zastępcy głównego księgowego – część C, pkt 13 *Przeprowadzanie kontroli terenowych w zakresie sprzedaży biletów wstępu do TPN,*
- w zakresie czynności starszej księgowej – część C, pkt 9 *Przeprowadzanie kontroli terenowych w zakresie sprzedaży biletów wstępu do TPN.*

¹¹ Dalej PIP.

w którym ww. osoba pracowała, był wyposażony w windę, pozwalającą na swobodny dostęp na poszczególne piętra oraz odpowiednie pomieszczenie sanitarno-higieniczne.

(dowód: akta kontroli str. 5, 10, 11, 259-269, 354, 357, 358, 409-419)

2.2. Osoba, która stała się emerytem z dniem 1 kwietnia 2016 r., w okresie I kwartału 2016 r., nie korzystała z urlopu wypoczynkowego, otrzymując ekwiwalent za niewykorzystane dni wolne w ilości 40 dni, w tym 4 dni za rok 2015 i 36 dni za rok 2016.

Opis w tym zakresie został zamieszczony także w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* wystąpienia pokontrolnego.

2.3. Do zadań specjalisty ds. BHP w TPN należało przeprowadzanie kontroli warunków pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk pracy na których są zatrudnieni niepełnosprawni. W planach pracy ww. specjalisty nie uwzględniono zadań, które wprost dotyczyłyby kontroli przestrzegania praw oraz warunków pracy pracowników niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 256-258, 354-371)

Specjalista ds. BHP wyjaśniła, że czynności prewencyjne oraz kontrolne obejmowały w jednakowym stopniu wszystkich pracowników TPN. Kwestie organizacji stanowisk pracy są omawiane z kierownikiem Działu Administracyjno-Technicznego, a w przypadku osób niepełnosprawnych dodatkowo z osobą zajmującą się kadrami oraz z zainteresowanymi pracownikami. Stosownie do treści orzeczeń o niepełnosprawności podejmowane były działania w zakresie zapewnienia pracownikom niepełnosprawnym odpowiedniego zatrudnienia w warunkach pracy chronionej.

(dowód: akta kontroli str. 256-258, 354-396)

W okresie objętym kontrolą w TPN był przeprowadzony jeden audyt (na zlecenie kierownictwa Parku). Audyt ten nie uwzględniał problematyki dotyczącej pracowników niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 353)

2.4. W okresie objętym kontrolą w TPN nie były prowadzone inne kontrole przez PIP.

(dowód: akta kontroli str. 492)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości opisane poniżej.

1. W trakcie kontroli NIK ustalono, że Pracodawca przyznał ekwiwalent za niewykorzystany urlop w ilości 40 dni osobie, z którą rozwiązano stosunek pracy w związku z odejściem na emeryturę¹². Pracownikowi został wypłacony ekwiwalent za niewykorzystane 40 dni urlopu, w tym za 36 dni urlopu przypadającego za 2016 r. w wysokości 8.070,40 zł¹³.

(dowód: akta kontroli str. 16, 17, 267-269, 578-592)

W ocenie NIK pracownik powinien otrzymać ekwiwalent w wysokości niższej, tj. za 13 dni¹⁴ w wysokości 2.622,88 zł¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 267-269)

Dyrektor TPN wyjaśnił, że ww. pracownik (...) ¹⁶wykorzystał on tylko 4 dni urlopu zaległego. Reszty urlopu pracodawca nie mógł mu udzielić, ponieważ obowiązki służbowe nie pozwalały na pójście na urlop przed rozwiązaniem umowy o pracę w związku z przejściem na emeryturę. Dyrekcja TPN postanowiła skorzystać z tzw. zasady uprzywilejowania pracownika zapisanej w art. 18 Kp. Pozwala ona zapewnić pracodawcy więcej praw, niż

¹² Fragment wystąpienia pokontrolnego usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.).

¹³ W okresie objętym kontrolą na emeryturę przeszło, poza ww. osobą, łącznie czterech pracowników TPN, w tym trzech wykorzystało przysługujący im urlop wypoczynkowy, jeden nie wykorzystał jeszcze urlopu za 2018 r. – kontynuuje pracę w TPN po przejściu na emeryturę, a jednemu został wypłacony ekwiwalent za niewykorzystane dni urlopu, przysługujące proporcjonalnie do czasu przepracowanego, tj. za 22 dni niewykorzystanego urlopu za rok 2017 oraz za 11 dni niewykorzystanego urlopu przysługującego w okresie od 1 stycznia do 21 maja 2018 r.

¹⁴ Fragment wystąpienia pokontrolnego usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.).

¹⁵ Urlop przysługujący pracownikowi w 2016 r. powinien wynosić proporcjonalnie 9 dni (36 dni urlopu za 2016 r. / 12 miesięcy = 3 dni urlopu * 3 miesiące).

¹⁶ Fragment wystąpienia pokontrolnego usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.).

wynika z ogólnych przepisów. Dopuszczył to także SN w wyroku z 19 września 2002 (I PKN 592/01). Uznał, że do treści stosunku pracy wolno wprowadzić świadczenia w ogóle nieprzewidziane w przepisach prawa pracy bądź też przewidziane jedynie dla danej grupy pracowników. Skoro obecność ww. pracownika była niezbędna w okresie od 1 stycznia 2016 do 31 marca 2016 roku TPN postanowił wypłacić mu całość należnego urlopu w postaci ekwiwalentu za niewykorzystany urlop. Dla Dyrekcji TPN dobro pracownika jest najważniejsze. Ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy przysługuje pracownikowi w sytuacji, gdy urlop nie został przez niego wykorzystany, a nie będzie można tego dokonać z powodu rozwiązania umowy o pracę lub jej wygaśnięcia. Tylko te dwie sytuacje zobowiązują pracodawcę do wypłaty pieniędzy za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Otrzymanie ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy nie jest ograniczone z powodu tego, że pracownik mógł wykorzystać przysługujący mu urlop w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, ale nie mógł z niego skorzystać, gdyż pracodawca nie udzielił tego urlopu w tym czasie. Uznaje się, że ekwiwalent za niewykorzystany urlop powinien być wypłacony w ostatnim dniu zatrudnienia, gdyż z tym dniem pracownik nabywa do niego prawo. W każdym terminie wcześniejszym pracownik ma jeszcze możliwość wykorzystać urlop w naturze. Świadczenie to jest bowiem ściśle związane z faktem rozwiązania stosunku pracy. W tym dniu roszczenie pracownika o wypłatę tego świadczenia staje się wymagalne, a w konsekwencji powstaje prawo pracownika do jego wypłaty.

(dowód: akta kontroli str. 278, 279, 283)

Zgodnie z art. 155¹ § 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy¹⁷ w roku kalendarzowym, w którym ustaje stosunek pracy z pracownikiem uprawnionym do kolejnego urlopu, pracownikowi przysługuje urlop u dotychczasowego pracodawcy – w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego u tego pracodawcy w roku ustania stosunku pracy, chyba że przed ustaniem tego stosunku pracownik wykorzystał urlop w przysługującym mu lub w wyższym wymiarze.

Art. 171 § 1 Kp stanowi, że w przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny.

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że na zastosowanie zasady proporcjonalnego wymiaru urlopu u pracodawcy dotychczasowego nie mają wpływu przyczyny i okoliczności ustania stosunku pracy oraz to, czy pracownik odchodzący z pracy podejmie kolejne zatrudnienie i w związku z tym uzyska możliwość skorzystania z urlopu u kolejnego pracodawcy. W przypadku rozwiązania stosunku pracy i niewykorzystania z tego powodu urlopu wypoczynkowego nabytego w pełnym wymiarze, pracownikowi przysługuje od dotychczasowego pracodawcy ekwiwalent pieniężny odpowiadający urlopowi w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego u tego pracodawcy w roku, w którym rozwiązano stosunek pracy, także w sytuacji, gdy nastąpiło to w związku z nabyciem przez pracownika uprawnień emerytalnych¹⁸.

Ponadto NIK zwraca uwagę, że w obowiązującym w TPN Regulaminie Pracy, ani też w *Ponadzakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników TPN*, wpisanym do rejestru Ponadzakładowych Układów Zbiorowych Pracy w dniu 2 kwietnia 2013 r., nie uwzględniono zagadnienia związanego z wypłatą ekwiwalentu za niewykorzystany urlop.

TPN jako jednostka sektora finansów publicznych zobowiązana jest do dokonywania wydatków publicznych zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków oraz w sposób celowy i oszczędny.

(dowód: akta kontroli str. 184-203, 430-439)

2. Naruszenie przepisów prawa pracy¹⁹, poprzez nieokreślenie przez Pracodawcę, w Regulaminie Pracy TPN, obowiązujących norm dobowych i tygodniowych czasu pracy osób niepełnosprawnych uzależnionych od stopnia niepełnosprawności (art. 104 § 1 oraz

¹⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 917 ze zm., dalej Kp.

¹⁸ Kodeks pracy. Komentarz, wyd. IV 2018, autorzy: K. W. Baran (red.), B. M. Ćwiertniak, S. Driczinski, Z. Góral, A. Kosut, D. Książek, M. Kuba, W. Perdeus, J. Piątkowski, P. Prusinowski, K. Stefański, M. Tomaszewska, M. Włodarczyk, T. Wyka. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 1997 r. III ZP 26/97, dostępna w systemie LEX.

¹⁹ Naruszenie przepisów prawa pracy wykazała kontrola, przeprowadzona przez PIP na zlecenie NIK

art. 129 § 3 Kp; art. 15 ust. 1, 2 i 3, art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o rehabilitacji).

W związku z powyższym PIP, w wystąpieniu z dnia 10 października 2017 r. skierowanym do TPN, wniósł o wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 409-419)

Dyrektor TPN wyjaśnił, że w obowiązującym regulaminie pracy TPN faktycznie nie ma określonych obowiązujących norm dobowych i tygodniowych czasu pracy osób niepełnosprawnych uzależnionych od stopnia niepełnosprawności. Jednak pomimo braku takich zapisów osoby niepełnosprawne pracujące w TPN korzystały przez cały czas ze swych uprawnień. Został stworzony nowy Regulamin Pracy (w czasie kontroli), który reguluje kwestie osób niepełnosprawnych. W tej chwili trwają ustalenia nad projektem Dyrekcji TPN ze związkami zawodowymi działającymi na terenie TPN w myśl obowiązujących przepisów.

(dowód: akta kontroli str. 593-595)

Ocena cząstkowa

W TPN respektowano prawa pracowników odnoszące się do czasu pracy, urlopów, przerw w pracy i płatnego zwolnienia od pracy. Jednakże w Regulaminie Pracy nie określono obowiązujących norm dobowych i tygodniowych czasu pracy osób niepełnosprawnych uzależnionych od stopnia niepełnosprawności. Ponadto wypłacono ekwiwalent za niewykorzystany urlop w kwocie zawyżonej o 5.447,52 zł jednemu pracownikowi, w związku z jego przejściem na emeryturę.

3. Działania w zakresie dostosowania budynku – miejsca wykonywania pracy – do potrzeb osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

3.1. TPN posiadał 12 budynków w których znajdowały się miejsca pracy dla 127 pracowników (bez siedmiu osób pracujących w brygadzie do spraw zadań infrastrukturalnych) zatrudnionych na stanowiskach usytuowanych w siedzibie: dyrekcji TPN (77 osób), Centrum Edukacji Przyrodniczej (17 osób), Punkcie Informacji Turystycznej (2 osoby), Wozowni (jeden pracownik) oraz w ośmiu leśniczówkach, w których zatrudniano łącznie 32 osoby (w poszczególnych leśniczówkach od dwóch do sześciu pracowników terenowych służby Parku).

(dowód: akta kontroli str. 298-302)

W trakcie kontroli przeprowadzono oględziny trzech budynków, tj.:

- siedziby dyrekcji TPN (budynek główny), o powierzchni użytkowej 1.328 m². Obiekt ten został wybudowany z początkiem XIX wieku i rozbudowany w 2008 r., posiada cztery kondygnacje, w tym trzy nadziemne²⁰,
- Centrum Edukacji Przyrodniczej (CEP) o powierzchni użytkowej 2.083 m². Obiekt ten został wybudowany w latach 1973-1974 i zmodernizowany w 2017 r., posiada trzy kondygnacje nadziemne oraz częściowe podpiwniczenie; został podzielony na dwie części, tj. edukacyjną, zmodernizowaną w 2017 r. oraz administracyjną;
- Punktu Informacji Turystycznej (PIT) o powierzchni użytkowej około 70 m², wybudowanego w latach pięćdziesiątych XX wieku, poddany remontowi w 2018 r.²¹.

Przeprowadzone oględziny ww. trzech obiektów wykazały że spełnione zostały warunki rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²² w zakresie: miejsc postojowych przy budynku CEP, utwardzonych i oświetlonych dojeżdż, drzwi wejściowych oraz urządzeń technicznych. W budynku głównym zapewniono osobom niepełnosprawnym dostęp do wszystkich kondygnacji użytkowych, natomiast w budynku CEP dostęp dla osób niepełnosprawnych zapewniono tylko w części edukacyjnej (parter i I piętro).

Przy budynku głównym w Kuźnicach miejsca postojowe dla samochodów osobowych usytuowano na dwóch utwardzonych parkingach mogących pomieścić łącznie około 40 samochodów. Na parkingach tych nie wydzielono miejsca parkingowego na samochody wykorzystywane przez osoby niepełnosprawne. Takie miejsce (tylko jedno) wydzielono

²⁰ Po zakończonej rozbudowie tego budynku Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Zakopanem, decyzją nr 364/08 z dnia 27 października 2008 r., udzielił pozwolenia na jego użytkowanie.

²¹ Obiekt ten był remontowany, a nie modernizowany.

²² Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych budynków.

wzdłuż drogi wewnętrznej, na nierównej powierzchni, bez oznaczenia szerokości (miejsce to było częścią drogi wewnętrznej oraz częścią placu znajdującego się poza tą drogą). Na około 90% powierzchni stanowisko to posiadało nawierzchnię utwardzoną żwirem, który był wtłoczony częściowo w ziemię, a pozostała część (około 10%) nie była utwardzona, porastała ją niska trawa. Droga wewnętrzna, będąca także częścią stanowiska postojowego na samochód dla osoby niepełnosprawnej, posiadała wyboje wypełnione wodą deszczową.

(dowód: akta kontroli str. 344-351, 487, 514, 517, 525, 526, 568-577)

Dyrektor TPN wyjaśnił, że z powodu usytuowania miejsca parkingowego dla niepełnosprawnych, gdzie powierzchnia nie jest jednolicie płaska, wybrukowana, TPN ponosi wszelkie starania zarówno w lecie jak i w zimie aby utrzymać to miejsce w jak najlepszym stanie technicznym. W przyszłości planuje się stworzenie dwóch miejsc utwardzonych kostką brukową, ale to również wiąże się ze znacznym wydatkiem finansowym.

(dowód: akta kontroli str. 564, 565, 567)

Nie wszystkie pomieszczenia i urządzenia w ww. trzech budynkach były dostosowane do wymogów rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków.

Opis w tym zakresie został zamieszczony także w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości wystąpienia pokontrolnego*.

3.2. Dźwigi osobowe, funkcjonujące w budynku dyrekcji TPN oraz CEP, poddawano systematycznym badaniom okresowym oraz miesięcznym przeglądom konserwacyjnym, stosownie do wymogów rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego²³. Instalację elektryczną dźwigu podawano także rocznym badaniom rezystancji obwodów elektrycznych i pomiarom skuteczności działania elektrycznych urządzeń ochronnych. Dozór techniczny dźwigów przeprowadzał Urząd Dozoru Technicznego, wydając każdorazowo decyzję zezwalającą na eksploatację tego urządzenia oraz wskazując termin następnego badania, tj. w grudniu 2018 r. dźwigu w budynku głównym i w sierpniu 2019 r. dźwigu w budynku CEP. Konserwację bieżącą zamontowanych dźwigów TPN zlecał uprawnionym firmom, wywiązującym się terminowo z warunków umowy, przeprowadzając konserwację raz w miesiącu.

(dowód: akta kontroli str. 440-485)

3.3. Planując wydatki, w poszczególnych latach objętych kontrolą, w planie na 2017 r. TPN uwzględnił wydatki na likwidację barier architektonicznych przy zadaniu pn. *Modernizacja Centrum Edukacji Przyrodniczej TPN*, realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W opisie do projektu ustawy budżetowej na 2017 r. zaznaczono, że w ramach ww. zadania planuje się kompleksową przebudowę obiektu CEP, dostosowując go do potrzeb nowoczesnej ekspozycji i wymagań odwiedzających. Planowane prace obejmują m.in. dostosowanie obiektu do potrzeb niepełnosprawnych zwiedzających poprzez montaż windy, zastąpienie schodów pochylniami, wybudowanie toalety. Całkowitą wartość projektu określono na kwotę 10.095 tys. zł, bez wyszczególnienia kosztów związanych z likwidacją barier architektonicznych.

Ww. prace, obejmujące dostosowanie obiektu do potrzeb niepełnosprawnych, zlecone zostały umową o roboty budowlane, zawartą w dniu 22 marca 2017 r., z terminem realizacji 145 dni od daty zawarcia umowy, za wynagrodzeniem ryczałtowym w wysokości brutto 4.376,3 tys. zł.²⁴

(dowód: akta kontroli str. 498-503, 514-541, 612, 613)

Zaplanowane ww. wydatki inwestycyjne na likwidację barier architektonicznych, zostały zrealizowane – opis w pkt 1.10. niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 303, 305, 310-313)

²³ Dz. U. Nr 193 poz. 1890.

²⁴ W ramach ww. Projektu zawarto także umowę w dniu 25 sierpnia 2017 r. na wykonanie ekspozycji i dostaw wyposażenia do CEP, za wynagrodzeniem brutto 5.593,7 tys. zł.

W projekcie budowlanym z listopada 2014 r. pn. *Rozbudowa i przebudowa dla stałej wystawy przyrodniczej w CEP* uwzględniono ww. montaż windy, pochylnie oraz toalety dla osób niepełnosprawnych. W projekcie tym zaznaczono, że zakres przebudowy i adaptacji ogranicza pierwotny stan budynku i jego wewnętrzna architektura, co uniemożliwia zaprojektowanie rozwiązań architektonicznych, spełniających wszystkie wymagania wynikające z treści przepisów wykonawczych do ustawy prawo budowlane i o ochronie przeciwpożarowej. Nie zostały zachowane następujące warunki: szerokość biegu klatki wynosiła 105-115 cm i była mniejsza od wymaganej (120 cm), wysokość holu w przestrzeni klatki schodowej (poziom parteru) wynosiła 259-304,5 cm i była mniejsza od wymaganej (3,30 m). Zmniejszenia te jednak nie stanowiły, jak zaznaczono, podstawy do uznania przedmiotowego budynku za zagrażający życiu ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 498-503, 514-541)

4.4. Na etapie prac celem dostosowania budynku lub miejsca pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, TPN nie współpracował z organizacjami, stowarzyszeniami działającymi na rzecz niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 25, 27, 28, 270, 273, 492)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości opisane poniżej.

1. W głównym budynku TPN, w którym zatrudniano osoby niepełnosprawne zamontowano tablicę przyzywową w kabinie dźwigu osobowego bez informacji głosowej pomimo, że zgodnie z § 193 ust. 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków, kabina dźwigu osobowego dostępna dla osób niepełnosprawnych powinna mieć tablicę przyzywową z dodatkowym oznakowaniem dla osób niewidomych i informacją głosową.
2. W budynku CEP, w którym nie zatrudniano osób niepełnosprawnych, w części budynku przeznaczony na cele edukacyjne:
 - a) zamontowano pochylnie o zbyt niskiej szerokości płaszczyzny²⁵ ruchu oraz (w jednym przypadku²⁶) bez obustronnych poręczy, co było niezgodne z § 71 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków;
 - b) zainstalowano w kabinie dźwigu osobowego tablicę przyzywową bez informacji głosowej oraz w zbyt małej odległości od naroża kabiny, co było niezgodne z § 193 ust. 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków;
 - c) nie zapewniono przestrzeni manewrowej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym wymaganej w § 86 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków.
3. W budynku PIT, w którym nie zatrudniano osób niepełnosprawnych, nie zapewniono przestrzeni manewrowej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym wymaganej w § 86 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków.

(dowód: akta kontroli str. 344-351)

4. Budynek główny TPN w Zakopanem nie był poddawany systematycznym rocznym i pięcioletnim przeglądom, co naruszało przepisy prawa pracy²⁷, tj. art. 214 § 2 Kp oraz art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁸.

W związku z powyższym PIP, w wystąpieniu z dnia 10 października 2017 r. skierowanym do TPN, wniósł o usunięcie stwierdzonej nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 409-419)

Dyrektor TPN wyjaśnił:

- Budynek CEP został przebudowany i rozbudowany zgodnie z projektami oraz uzyskanym pozwoleniem na budowę uwzględniającymi wymogi techniczne dla osób niepełnosprawnych. Nadzór nad przebudową pełnił inspektor z uprawnieniami budowlanymi, a sam obiekt został odebrany do użytku bez uwag. W związku z powyższym TPN nie widzi wskazań do dostosowywania pochylni w *Komorze*

²⁵ W *Komorze Tajemnic* oraz w sali wystaw *Łąka*.

²⁶ W sali wystaw *Łąka*.

²⁷ Naruszenie przepisów prawa pracy wykazała kontrola, przeprowadzona przez PIP na zlecenie NIK

²⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 ze zm.

Tajemnic jak i dźwigu osobowego oraz pomieszczenia higieniczno-sanitarnego do wymogów określonych w przytoczonych przepisach, zwłaszcza że wykazane niewielkie różnice w pomiarach technicznych zostały zaakceptowane podczas wyżej wspomnianego odbioru technicznego budynku. Z kolei w przypadku pochylni w sali wystaw Łąka, która jest elementem ruchomym zakupionym kilka lat wcześniej przed przeprowadzonym remontem, planuje się w zależności od dostępności środków pieniężnych zakupić nową, szerszą pochylnię wraz z poręczami spełniając tym samym wymóg z przytoczonych przepisów.

- Jeśli chodzi o dźwig osobowy w budynku Kuźnice 1 to jest to dźwig, który został przejęty przez TPN wraz z budynkiem blisko 20 lat temu, od tej pory TPN nie posiadał tak dużych środków pieniężnych aby dokonać jego całkowitej przebudowy w odniesieniu do obowiązujących przepisów, jednak ma ten fakt na uwadze. Niniejszy dźwig osobowy jest jednak regularnie przeglądany i posiada dopuszczenie do użytkowania wydane przez UDT.
- Pomieszczenie higieniczno-sanitarne w Punkcie Informacji Turystycznej przy ul. Chałubińskiego 44 od wielu lat nie było remontowane, przez co nie jest dostosowane do obecnych warunkach technicznych służącym zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Przy najbliższym remoncie tego pomieszczenia wyżej wspomniane warunki techniczne zostaną wzięte pod uwagę.
- Budynek główny administracyjny TPN Kuźnice 1 nie był poddawany systematycznym rocznym i pięcioletnim przeglądom technicznej sprawności budynku z powodu bardzo dużego zakresu pracy Zespołu Budowlanego. Pięcioletni przegląd niniejszego budynku został wykonany w tym roku, tj. 23 października 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 564-567, 593-611)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Pomimo posiadania około 40 miejsc postojowych dla samochodów przy budynku głównym w Kuźnicach, miejsce parkingowe na samochody wykorzystywane przez osoby niepełnosprawne wydzielono na nierównej powierzchni, częściowo żwirowej i trawiastej. Droga wewnętrzna, będąca także częścią stanowiska postojowego na samochód dla osoby niepełnosprawnej, posiadała wyboje wypełnione wodą deszczową. W ocenie NIK takie usytuowanie miejsca postojowego nie gwarantowało należytego bezpieczeństwa i komfortu dla osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 487)

Ocena cząstkowa

Budynki zajmowane przez TPN nie były w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W obiektach tych nie były w różnym stopniu spełnione warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Występujące bariery mogły stanowić ograniczenie swobodnego i bezpiecznego korzystania z dźwigów osobowych, pochylni i pomieszczeń sanitarno-higienicznych. Ponadto budynek główny TPN nie był poddawany systematycznym rocznym i pięcioletnim przeglądom.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, wnosi o:

1. podjęcie w miarę możliwości działań mających na celu dostosowanie obiektów i urządzeń, z których korzystają osoby niepełnosprawne, do wymogów rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków,
2. rzetelne sporządzanie deklaracji miesięcznych wpłat na PFRON,
3. spowodowanie prawidłowego naliczania i wypłacania ekwiwalentu za niewykorzystany urlop,
4. realizację zaleceń wydanych przez Państwową Inspekcję Pracy, po kontroli przestrzegania przez TPN przepisów w zakresie uprawnień osób niepełnosprawnych oraz spełniania warunków dotyczących przystosowania stanowisk pracy do potrzeb tych osób.

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej *ustawa o NIK*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	<p>Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.</p> <p>Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.</p>
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	<p>Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.</p> <p>W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.</p>

Kraków, dnia 28 listopada 2018 r.

Kontroler

Antoni Radzięta
Główny specjalista kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
p.o. Wicedyrektor